

Beslut

**efter kvalitetsgranskning av elevers tillgång till
läroböcker och andra läromedel i de obligatoriska
skolformerna vid Soldalaskolan i Södertälje kommun**

Inledning

Skolinspektionen har med stöd av 26 kap. 19 och 20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning på Soldalaskolan avseende verksamhetens kvalitet gällande elevers tillgång till läroböcker och andra läromedel i de obligatoriska skolformerna.

Granskningens syfte är att granska kvaliteten i de utvalda skolornas arbete med att ge eleverna tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.

Skolinspektionen gör en samlad bedömning utifrån de kvalitetskriterier som tagits fram för granskningen (se Bilaga 3). Skolinspektionen bedömer verksamhetens kvalitet i tre nivåer, hög kvalitet, hög kvalitet i flera delar eller låg kvalitet. Om Skolinspektionen bedömer att ett utvecklingsarbete behövs för att höja verksamhetens kvalitet anges ett eller flera utvecklingsområden. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs då av huvudmannen.

Beslut

Skolans arbete med att ge eleverna tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål

Skolinspektionen bedömer att Soldalaskolan i Södertälje kommun i flera delar uppfyller de framtagna kvalitetskriterierna inom området.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande områden:

- Använd läroböcker och andra läromedel för att skapa sammanhang i undervisningen och progression i elevernas lärande.
- Stärk ledningen och samordningen av arbetet med att ge alla elever tillgång till läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast **den 20 maj 2026** redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall användas. Redogörelsen skickas via e-post, till [kvalitetsgranskningarsthlm@skolinspektionen.se](mailto: kvalitetsgranskningarsthlm@skolinspektionen.se) eller med post till Skolinspektionen Postadress: Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer (dnr 2025:5040) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömning

Skolans arbete med att ge eleverna tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål

Bedömningsområden
Lärarnas arbete med att organisera och genomföra undervisningen så att eleverna får använda läroböcker och andra läromedel. • Sammanhang, progression och ämnesintresse • Instruktioner och användning av läroböcker och andra läromedel i undervisningen • Användning av läroböcker och andra läromedel anpassade utifrån elevernas olika förutsättningar och behov • Möjlighet att använda läroböcker och andra läromedel utanför lektionstid
Rektorns ansvar för att alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda ändamålsenliga läroböcker och andra läromedel. • Rektorns styrning och ledning av arbetet gällande elevernas tillgång till läroböcker och andra läromedel • Rektorns ansvar för lärarnas delaktighet i valet av läroböcker och andra läromedel • Rektorns arbete med likvärdighet inom skolenheten gällande läroböcker och andra läromedel • Utvärdering och utvecklingsarbete gällande läroböcker och andra läromedel

Skolinspektionen bedömer att Soldalaskolan i Södertälje kommun i flera delar uppfyller de framtagna kvalitetskriterierna inom området.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med rektorn, lärare och elever, observationer av delar av lärmiljön med fokus på tillgången till läroböcker och andra läromedel samt inkommen dokumentation från huvudmannen.

Sammanhang, progression och ämnesintresse

Granskningen visar att lärare på alla stadier använder läroböcker eller andra läromedel på ett sätt som bidrar till att skapa sammanhang, främja progression i lärandet och stärka elevernas ämnesintresse. Samtidigt visar granskningen att det finns ämnen i årskurs 7–9 där läroböcker och andra läromedel inte utgör stommen i undervisningen.

I intervjuer med elever och lärare framkommer att elever använder aktuella och relevanta läroböcker som är anpassade till läroplanen. Lärare beskriver att läroboken med tillhörande lärarhandledning används på en daglig basis i de flesta teoretiska ämnena för att planera, strukturera och genomföra lektioner. Andra läromedel, så som digitala läromedel, används främst som ett komplement till läroböckerna i syfte att skapa variation i undervisningen.

Intervjuade elever och lärare uppger att läroböcker och andra läromedel bidrar till elevernas ämnesintresse. Lärare i årskurs 1–3 beskriver exempelvis att läroboken i ämnet teknik innehåller olika övningar som eleverna upplever som spännande vilket är gynnsamt för deras intresse i ämnet. Lärare i årskurs 4–6 och 7–9 beskriver att bilder i läroböcker lockar eleverna till att vilja lära sig mer och bidrar till att innehållet i läroböckerna inte upplevs lika omfattande för eleverna att arbeta sig igenom.

Samtidigt som läroböcker och andra läromedel används som stommen i undervisningen i de flesta årskurser och ämnen visar granskningen att eleverna i årskurs 7–9 i ämnet teknik varken har tillgång till läroböcker eller andra läromedel. I intervjuer med lärare i årskurs 7–9 framkommer att lärare i ämnet utgår från en lärobok i undervisningen men att eleverna inte har ett eget exemplar av läroboken. Granskningen visar vidare att läroböcker inte utgör stommen i ämnet svenska för eleverna i årskurs 7–9. Av intervjuer med lärare i årskurs 7–9, samt av underlag som begärts in från huvudmannen, framgår att läroböcker i ämnet svenska snarare utgör ett komplement till undervisningen. Undervisningen utgår i stället i huvudsak från andra lärverktyg så som skönlitteratur.

Rektorn uppger i intervju att arbete med elevers läsförmåga är ett prioriterat utvecklingsområde och att det ingår i det systematiska kvalitetsarbetet på både huvudmannanivå och enhetsnivå. I intervjuer med lärare från olika stadier framkommer flera olika exempel på hur de, med stöd av läroböcker och andra läromedel, arbetar för att stärka elevernas läsförmåga. Utöver att lärare vid lektionsgenomgångar går igenom olika ord och begrepp för att säkerställa att eleverna förstår deras innebörd så får eleverna också träna på avkodning, parläsning och högläsning. I årskurs 1–3 och 4–6 används särskilda digitala verktyg för att följa upp effekten av de insatser som vidtas.

Lärare uppger att de inte har identifierat några större skillnader när det gäller flickors och pojkars läsning kopplat till användandet av läroböcker. Ett par lärare uppger dock att pojkar generellt har ett större intresse för digitala läromedel än flickor. Pojkar uppges däremot enklare bli distraherade av exempelvis spel vilket påverkar deras möjlighet att fokusera. Samtidigt framhåller flera lärare att denna skillnad kan variera mellan elevgrupper.

Instruktioner och användning av läroböcker och andra läromedel i undervisningen

Granskningen visar att lärarna ser till att eleverna får ändamålsenliga instruktioner i hur läroböcker och andra läromedel ska användas i undervisningen.

I intervjuer med lärare från olika stadier framkommer att de tydliggör innehåll och instruerar elever i hur läroböcker och andra läromedel ska användas. Lärare uppger exempelvis att de regelbundet modellerar och går igenom innehåll i läroböcker och andra läromedel med stöd av skrivtavlan i klassrummet. I årskurs 1–3 använder lärare sig av digitala pennor som möjliggör för lärare att visualisera läroböckers upplägg och innehåll på tavlan. Med stöd av den digitala pennan kan lärare ge både övergripande instruktioner om bland annat läroböckernas innehållsförteckning, rubriker och illustrationer samt mer detaljerade instruktioner om vilka sidor som eleverna ska arbeta med.

Lärare i årskurs 4–6 beskriver att eleverna i de olika ämnena oftast har en arbetsbok kopplad till läroboken och att det underlättar för läraren att ge instruktioner. Med både lärobok och arbetsbok kan läraren exempelvis på ett tydligare sätt visa hur eleverna ska arbeta när materialet är uppdelat i en förklarande del och en övningsdel. Lärare i årskurs 7–9 beskriver att det ofta förekommer olika former av gemensam högläsning i klassrummet innan eleverna får arbeta självständigt ur läroböckerna. Högläsningen genomförs bland annat i syfte att säkerställa att eleverna förstår innehållet i läroböckerna; det gäller exempelvis olika ämnesspecifika begrepp.

I intervju bekräftar elever att de får instruktioner om hur de ska använda läroböcker och andra läromedel. Elever berättar att de i början av varje läsår får tips och råd kring studietekniker, vilket inkluderar instruktioner kring användning av läroböcker och andra läromedel. Elever får därefter instruktioner kring läroböcker och andra läromedel kontinuerligt under lektionstid.

Användning av läroböcker och andra läromedel anpassade utifrån elevernas olika förutsättningar och behov

Granskningen visar att lärarna ser till att elever får använda läroböcker och andra läromedel som är anpassade utifrån elevernas olika förutsättningar och behov.

I intervjuer ger lärare från olika stadier flera exempel på att elever får arbeta med nivåanpassade läroböcker och andra läromedel i olika ämnen. Lärare i förskoleklass och årskurs 1–3 berättar i intervju att de aktivt arbetar för att köpa in läroböcker och andra läromedel som de bedömer är anpassade efter de olika elevgruppernas kunskapsnivå. En lärare i årskurs 1–3 berättar att de i ämnet matematik har valt att dela upp elever efter deras kunskapsnivå och att vissa elever arbetar med en basbok medan andra arbetar med en mer utmanande lärobok.

Lärare i årskurs 4–6 berättar i intervju att elever i behov av stöd bland annat får ta del av checklistor under lektionstid som ska underlätta för dem att ta del av innehållet ur läroböcker och andra läromedel. Elever i behov av extra utmaningar ges möjlighet att arbeta med mer fördjupade uppgifter. Lärare beskriver bland annat att läroboken i de samhällsorienterande ämnena bygger på en struktur som innebär att uppgifternas svårighetsgrad ökar succesivt ju längre eleverna arbetar.

Lärare i årskurs 7–9 beskriver i intervju att elever har tillgång till både enklare och svårare läroböcker med tillhörande arbetsböcker i flera olika ämnen; det gäller exempelvis i de natur- och samhällsorienterande ämnena. I de samhällsorienterande ämnena finns dessutom läroböcker som är anpassade för nyanlända elever. Läroböckerna i ämnet matematik uppges innehålla nivåer med olika svårighetsgrader som eleverna, utifrån sina individuella förutsättningar och behov, kan arbeta med. I intervju beskriver lärare i årskurs 7–9 hur de därtill använder lärarhandledningen som ett stöd att utforma kompletterande övningar för elever i behov av extra utmaningar. Elever i årskurs 7–9 bekräftar i intervju att de har tillgång till läroböcker som kan anpassas utifrån deras individuella förutsättningar och behov, däribland i ämnet matematik.

Möjlighet att använda läroböcker och andra läromedel utanför lektionstid

Granskningen visar att elever har tillgång till läroböcker och andra läromedel utanför lektionstid, exempelvis för repetition och fördjupning.

I intervju med lärare i förskoleklass och årskurs 1–3 framkommer att elever får ta hem läseböcker i ämnet svenska veckovis som en del av en läsläxa. Eleverna får i samband med läsläxan muntliga instruktioner som bland

annat bygger på att de i helklass läser en del ur texten tillsammans och går igenom vissa begrepp innan eleverna får instruktioner om vilka sidor de förväntas läsa hemma. Inom övriga ämnen är det sällan som eleverna får läxor och därav är det sällan som eleverna erbjuds tillgång till läroböcker utanför lektionstid. Lärare uppger emellertid att om eleverna skulle be om att få ta hem läroböcker i andra ämnen än svenska så skulle lärarna inte säga nej.

I intervju med lärare i årskurs 4–6 framkommer att elever har tillgång till läroböcker och andra läromedel i samtliga ämnen även när de inte har lektionstid. Lärare beskriver elevers tillgång till läroböcker och andra läromedel utanför lektionstid som en viktig förutsättning för deras kunskapsinhämtning. Elever uppmanas därför att arbeta med läroböcker och andra läromedel utanför lektionstid. Tillgången till läroböcker och andra läromedel utanför lektionstid uppges dessutom skapa förutsättningar för vårdnadshavare att engagera sig i elevernas lärande. Det förekommer därför att instruktioner för läxor skickas till vårdnadshavare och inte bara till elever. Även lärare i årskurs 7–9 berättar i intervju att elever har tillgång till läroböcker och andra läromedel i samtliga ämnen även när de inte har lektionstid. Av Skolinspektionens observation av den fysiska lärmiljön med fokus på läroböcker och andra läromedel samt av intervjuer med lärare framkommer att läroböcker i ett par ämnen, exempelvis de samhällsorienterande ämnena, förvaras i ett förråd i anslutning till klassrummet. Det förutsätter därför att eleverna ber om att få använda läroböckerna utanför lektionstid. I samband med att elever får läxor så erhåller eleverna både muntliga och skriftliga instruktioner. Lärare i årskurs 7–9 berättar att det därutöver förekommer att instruktioner om läxor översänds till vårdnadshavare.

Elever i årskurs 7–9 bekräftar att de har tillgång till läroböcker och andra läromedel även utanför lektionstid. I flera ämnen, så som matematik och engelska, har eleverna egna läroböcker som de förvarar i sina personliga skåp och kan således själva välja om de vill arbeta med läroböckerna eller inte. I andra ämnen, så som de samhällsorienterande ämnena, behöver eleverna fråga om lov om att få använda läroböckerna utanför lektionstid.

Rektorns styrning och ledning av arbetet gällande elevernas tillgång till läroböcker och andra läromedel

Granskningen visar att rektorn styr och leder arbetet så att eleverna får tillgång till relevanta läroböcker och andra läromedel i de flesta teoretiska ämnena på skolan. Av granskningen framkommer dock att eleverna i årskurserna 4–6 och 7–9 inte har tillgång till fullständiga klassuppsättningar av läroböcker i ämnet teknik.

I intervju med rektorn och lärare från olika stadier framkommer att det sedan den nya läroplanen (Lgr22) infördes har genomförts satsningar på inköp av nya läroböcker och andra läromedel inom samtliga stadier i flera olika ämnen. Rektorn beskriver i intervju att det till följd av ekonomiska begränsningar har genomförts vissa prioriteringar av stadier och ämnen under åren. Av Skolinspektionens observation av den fysiska lärmiljön med fokus på läroböcker och andra läromedel framkommer att det finns klassuppsättningar av läroböcker i flera olika ämnen på låg-, mellan- och högstadiet. I intervjuer med lärare i årskurs 4–6 och 7–9 framkommer emellertid att det i ämnet teknik saknas fullständiga klassuppsättningar av läroböcker. För eleverna i årskurs 4–6 innebär avsaknaden av fullständiga klassuppsättningar att eleverna under lektionstid får arbeta i par med läroboken. I årskurs 7–9 är det enbart läraren som har tillgång till en lärobok i teknik.

Rektorns ansvar för lärarnas delaktighet i valet av läroböcker och andra läromedel

Granskningen visar att rektorn ger lärare förutsättningar att samarbeta kring val av läroböcker och andra läromedel.

I intervjuer med lärare från olika stadier framkommer att det förs samtal kring val och inköp av läroböcker och andra läromedel med tillhörande lärarhandledningar i flera olika forum; det gäller bland annat ämnes- och arbetslagsträffar, kollegiala lärandemöten och vid kvalitetsdialoger. I de olika forumen deltar skolledningen kontinuerligt. På exempelvis ämnes- och arbetslagsträffarna deltar och leds mötena av biträdande rektorer medan de kollegiala lärandemötena och kvalitetsdialogerna leds av förstelärare. Både rektorn och lärarna har i arbetet kring valet av läroböcker och andra läromedel tillgång till en pedagogisk utvecklingsledare. Den pedagogiska utvecklingsledarens roll är att ta emot och sammanställa lärarnas önskemål kring läroböcker och andra läromedel, genomföra en första kvalitetsgranskning kring önskemålen och därefter lyfta lärarnas förslag i skolledningsgruppen.

Lärare i de olika stadierna beskriver att de vid dialogerna kring valet av läroböcker och andra läromedel bland annat genomför diskussioner och jämförelser för att säkerställa att det slutliga valet landar i den lärobok eller det läromedel som de bedömer gynnar elevgruppen mest. Lärare i årskurs 4–6 uppger exempelvis att de inför valet av en ny lärobok i ämnet matematik genomförde dialoger med ämneslärare från andra årskurser för att inhämta erfarenheter från olika förlag. I valet av den nya läroboken ingick överväganden utifrån att det ska finnas en röd tråd mellan årskurserna. Lärare i årskurs 7–9 ger en motsvarande beskrivning av hur valet av nya läroböcker i de samhällsorienterande ämnena gick till. I valet

ingick överväganden utifrån att läroböckerna skulle innehålla övningar kopplat till källkritik.

Rektorns arbete med likvärdighet inom skolenheten gällande läroböcker och andra läromedel

Granskningen visar att rektorn skapar förutsättningar för lärare att bedriva ett gemensamt och medvetet arbete kring användning av läroböcker och andra läromedel för en likvärdighet inom skolenheten, så att hänsyn tas till elevers olika förutsättningar och behov.

I intervju med rektorn och lärare från olika stadier framkommer att det inom skolenheten finns en gemensam lektionsstruktur från förskoleklass till årskurs 9 som bidrar till en likvärdig användning av läroböcker och andra läromedel i undervisningen. Lektionsstrukturen innebär att eleverna, oavsett vilket ämne de har undervisning i, ska känna igen sig i hur lektionen är uppbyggd. Lärare i årskurs 7–9 beskriver att lektionsstrukturen bland annat innebär att lektionerna inleds med en gemensam genomgång där lärandemål för lektionen delges och olika ord och begrepp går igenom innan lektionen övergår till arbete i läroboken enskilt eller i grupp.

I intervjuer med lärare framkommer att användningen av läroböcker och andra läromedel även diskuteras vid de gemensamma ämnes- och arbetslagsträffarna. Vid arbetslagsträffarna har lärarna därutöver möjlighet att utbyta kunskaper och erfarenheter kring de olika läroböcker och läromedel som används. Lärare i årskurs 4–6 uppger exempelvis att det på skolan bland annat har förts diskussioner om gemensamma läroboksserier i vissa ämnen i syfte att skapa en röd tråd mellan årskurser och stadier. Lärare från olika stadier ger också exempel på att frågor om läsförmåga och kopplingen till användning av läroböcker och andra läromedel är något som genomsyrar alla ämnen i samtliga årskurser. Det innebär att arbetet med att utveckla elevernas läsförmåga är ett gemensamt ansvar som varje lärare arbetar med i sitt ämne; exempelvis genom att utveckla elevernas begreppsförståelse.

Utvärdering och utvecklingsarbete gällande läroböcker och andra läromedel

Granskningen visar att rektorn säkerställer att lärarna utvärderar hur läroböcker och andra läromedel fungerar i undervisningen utifrån elevers utveckling mot målen.

I intervju med rektorn och lärare från olika stadier framkommer att lärarna genomför utvärderingar utifrån tillgången till och användningen av läroböcker och andra läromedel. Utvärderingarna sker regelbundet i både ämnes- och arbetslag. Vid utvärderingarna får lärare besvara skriftliga

frågor från skollärdningen som bland annat handlar om läromedlen möter det centrala innehållet i respektive ämne. I intervjuer med lärare från olika stadier framkommer att skollärdningen därtill ställer frågor kring lärarnas generella upplevelser kring läroböckerna och de andra läromedlen samt hur väl lärarna upplever att de har fungerat i undervisningen.

Rektorn uppger att utvärderingarna bland annat har resulterat i att ett digitalt läromedel i de naturorienterande ämnena i årskurs 7–9 ersattes med läroböcker. Att det digitala läromedlet ersattes var enligt rektorn en konsekvens av att läromedlet inte bedömdes fungera i undervisningen som förväntat. Utvärderingarna har därutöver resulterat i att fler läroböcker och andra läromedel för elever i behov av stöd har köpts in.

Identifierade utvecklingsområden

Utvecklingsområde 1

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Använd läroböcker och andra läromedel för att skapa sammanhang i undervisningen och progression i elevernas lärande.

Av läroplanen framgår att rektorn har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att alla elever erbjuds strukturerad undervisning under lärares ledning samt att alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.¹ Av läroplanen framgår vidare att läraren ska organisera och genomföra arbetet så att eleven får använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål. Eleven ska successivt få fler och större självständiga uppgifter och ett ökat ansvar samt få möjligheter till ämnesfördjupning, överblick och sammanhang.²

Motiveringen till utvecklingsområdet är att undervisningen i vissa ämnen i årskurs 7–9 saknar läroböcker eller utgår från andra lärverktyg i stället för

¹ Lgr 22, avsnitt 2.8, Rektorns ansvar.

² Lgr 22, avsnitt 2.2, Kunskaper riktlinjer.

läroböcker. När undervisningen främst bygger på andra lärverktyg än lärobok och andra läromedel kan det leda till variation i kvaliteten, att elever ges minskade möjligheter till överblick i ämnet och en mindre systematisk undervisning.

Genom att använda läromedel och tillhörande lärarhandledningar kan dessa stödja lärandet på olika sätt. Bland annat kan ändamålsenliga läromedel skapa sammanhang och ge en överblick och på så sätt främja lärandet. Lärarna kan med hjälp av lärarhandledningar planera en undervisning som ger eleverna sammanhang och överblick. Eleverna kan genom läromedel få succesivt alltmer utmanande uppgifter och texter vilket gynnar deras kunskapsutveckling.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn ser till att lärarna använder läroböcker och andra läromedel samt att lärare medvetet arbetar med texterna i dessa läromedel för att ge eleverna sammanhang och struktur. Ett sådant arbete kan bidra till elevernas ämnesintresse och vilja att lära sig mer. Det kan också handla om att rektorn ser till att lärare får tillgång till studiehandedningar som behov för att ge eleverna en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål. Skolverket har material som kan användas i detta.³

Utvecklingsområde 2

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Stärk ledningen och samordningen av arbetet med att ge alla elever tillgång till läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.

Av läroplanen framgår att rektorn som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Rektorn ansvarar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen, kriterierna för bedömning av kunskaper och betygskriterierna. Rektorn har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att alla elever får tillgång till och förutsättningar att ansvara läroböcker, andra läromedel och lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.⁴

³ [Strukturerad undervisning - en modell i sex steg - Skolverket](#) hämtad 2025-11-19

⁴ Lgr 22 avsnitt 2.8 Rektorns ansvar.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att eleverna inte har tillgång till läroböcker i ämnet teknik i årskurs 7–9. Det framkommer i intervjuer med lärare i årskurs 7–9 att lärare utgår från en lärobok i undervisningen men att eleverna inte har tillgång till en egen lärobok. Vidare framgår det att rektorn i begränsad utsträckning styr och leder arbetet med att se till att skolenheten köper in de läroböcker som behövs i respektive ämne och årskurs.

Genom att öka tillgången till läroböcker ger det elever en grundläggande utgångspunkt för undervisningen, oavsett tidigare kunskaper, vilket är i linje med läroplanens mål om en likvärdig utbildning för alla. Läroböcker som är författade av ämnesexperter och granskade av fackgrupper säkerställer att innehållet är korrekt, sakligt och i linje med skollagen och läroplanens krav på objektivitet.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn ger alla elever tillgång till läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.

På Skolinspektionens vägnar

Beslutet har fattats av Ewa Mölleryd, utredare.

Föredragande i ärendet har varit utredare Klara Engström. I den slutgiltiga handläggningen av ärendet har även utredarna Carl Bexell och Anna-Carin Kostic deltagit.

Bilaga 1: Författningsstöd

Den 1 juli 2024 trädde ändringar i skollagen i kraft som syftar till att stärka elevers tillgång till ändamålsenliga läromedel.⁵ Ändringarna gäller för flera skolformer. För grundskolan är lydelsen följande⁶:

Eleverna ska utan kostnad ha tillgång till läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.

I skollagens första kapitel har införts definitioner av begreppen läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg.

I skollagen avses med

- lärobok: tryckt läromedel, med eller utan digitala komponenter,
- läromedel: helt eller delvis tryckt eller digitalt verk som är avsett att användas i undervisningen, som överensstämmer med relevanta delar av tillämplig kurs-, ämnes- eller ämnesområdesplan och läroplanen, och som är utgivet av någon som bedriver utgivningsverksamhet av professionell art,
- lärverktyg: läroböcker, andra läromedel och andra tryckta eller digitala verk samt utrustning och material som används i undervisningen.⁷

I samband med lagändringarna har regeringen även beslutat om nya formuleringar i flera läroplaner.⁸ I läroplanen för grundskolan har ändringarna följande lydelse.

Läraren ska organisera och genomföra arbetet så att eleven får använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.⁹

Rektorn har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att

⁵ Lag (2023:951) om ändring i skollagen (2010:800).

⁶ 10 kap. 10 § andra stycket skollagen.

⁷ 1 kap. 3 § elfte–trettonde strecksatserna skollagen.

⁸ Förordning (SKOLFS 2024:590) om ändring i förordningen (2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet.

⁹ Lgr 22, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.2 Kunskaper.

- alla elever erbjuds strukturerad undervisning under lärares ledning,
- alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål,
- alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda skolbibliotek,
- alla lärare får tillgång till de lärarhandledningar som behövs för att ge eleverna en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.¹⁰

¹⁰ Lgr 22, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar.

Bilaga 2: Granskningens genomförande

Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte Soldalaskolan den 11 november 2025. Besöket genomfördes av utredarna Klara Engström och Carl Bexell.

Skolenheten är en kommunal skola verksam i Södertälje kommun med förskoleklass och grundskola, årskurserna 1–9. På skolenheten går cirka 560 elever.

Underlag för bedömning

Underlaget i detta beslut utgörs av:

- En observation av delar av lärmiljön med fokus på tillgången till läroböcker och andra läromedel.
- En gruppintervju med elever.
- Tre gruppintervjuer med lärare.
- En intervju med rektorn.
- Dokument som begärts in från huvudmannen.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket för att ges en möjlighet att yttra sig över den.

De samlade iakttagelserna från de skolenheter som har ingått i granskningen kommer att presenteras i en övergripande rapport. Rapporten är planerad att publiceras under 2026.

Bilaga 3: Granskningens utgångspunkter

Granskningens syfte

Syftet är att granska kvaliteten i skolors arbete för att ge eleverna tillgång till och användning av läroböcker och andra läromedel i förhållande till Skolinspektionens kvalitetskriterier.

Frågeställning

I vilken utsträckning får eleverna tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål?

Kvalitetskriterier

Bedömningen görs i förhållande till de kvalitetskriterier Skolinspektionen satt upp i granskningen inom det granskade området, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Inom granskat område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar men utvecklingsområden finns eller i låg utsträckning.

Lärarnas arbete med att organisera och genomföra undervisningen så att eleverna får använda läroböcker och andra läromedel.	Rektorns ansvar för att alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda ändamålsenliga läroböcker och andra läromedel.
Lärarna ser till att eleverna, såväl flickor som pojkar, får använda läroböcker och andra läromedel på ett sätt som bidrar till att skapa sammanhang och överblick över ämnesområden. Vilket ger progression i lärandet samt stärker elevernas ämnesintresse och vilja att lära sig mer. Lärarna ser till att eleverna får ändamålsenliga instruktioner i hur läroböcker och andra läromedel ska användas i undervisningen. Lärarna ser till att elever använder läroböcker och andra läromedel som är anpassade utifrån elevernas olika förutsättningar och behov. Lärarna ser till att eleverna får använda läroböcker och läromedel utanför lektionstid och uppmuntras använda dem utanför lektionstid för att befästa sina kunskaper.	Rektorn styr och leder arbetet så att eleverna får tillgång till ändamålsenliga läroböcker och andra läromedel. Rektorn tar ansvar för att lärarna är delaktiga i valet av läroböcker och andra läromedel. Rektorn skapar förutsättningar för ett gemensamt och medvetet arbete kring användning av läroböcker och andra läromedel för likvärdighet inom skolenheten, så att hänsyn tas till elevernas olika förutsättningar och behov. Rektorn ser till att lärarna utvärderar hur läroböcker och läromedel fungerar i undervisningen i förhållande till elevers utveckling mot målen. Rektorn använder resultaten i skolans utvecklingsarbete.